

Inhoud

pag.

Voorwoord

1.	Taak en samenstelling commissie	1
2.	Externe ontwikkelingen in 2013	3
3.	Interne ontwikkelingen in 2013	6
4.	Overzicht afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	9
5.	Afgehandelde en nagekomen verzoeken om onderzoek	10
6.	Verzoeken om onderzoek in behandeling	13
Bijlage 1	Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2013	18
Bijlage 2	Overzichtskaart van de projecten in 2013	20

1. TAAK EN SAMENSTELLING COMMISSIE

Taak en missie

Artikel 7.19, 1^e lid van de Waterwet stelt dat hij, die op grond van artikel 7.18 een vordering kan doen met betrekking tot schade gerelateerd aan grondwateronttrekking waarvoor een watervergunning is afgegeven, aan Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie kan verzoeken hiernaar een onderzoek in te stellen.

De gezamenlijke provincies hebben besloten voor de afhandeling van dergelijke verzoeken één landelijk werkzame commissie in te stellen: de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG). De gezamenlijke provincies hebben de ACSG in 2011 ingesteld. De ACSG is ingesteld op basis van de Provinciewet.

Voor het indienen van een verzoek op basis van artikel 7.19, 1e lid van de Waterwet is het niet relevant of de provincie of de waterbeheerder in de rol van bevoegd gezag de vergunning voor de onttrekking die de schade zou hebben veroorzaakt, heeft afgegeven. Dergelijke verzoeken dienen altijd te worden gericht aan Gedeputeerde Staten.

De taak van de ACSG is het vaststellen van de causaliteit tussen geclaimde schade en vermeende oorzaak. In geval van causaliteit adviseert de commissie over ondervanging of vergoeding van de schade. De geclaimde schade betreft veelal droogteschade binnen de landbouw of bosbouw en schade aan gebouwen en verhardingen.

De AdviesCommissie Schade Grondwater is het deskundige en onafhankelijke adviesorgaan voor Gedeputeerde Staten van de provincies op het gebied van de behandeling van verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater en infiltreren van grondwater.

Bestuurlijk opdrachtgever

Mevrouw J. Meijers, gedeputeerde van de provincie Gelderland, behartigt de portefeuille Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het Interprovinciaal overleg (IPO) en is uit dien hoofde bestuurlijk opdrachtgever van de ACSG.

Ambtelijk opdrachtgever

De provincie Noord-Brabant is in 2013 namens de provincies de coördinerende opdrachtgever en treedt op als opdrachtgever van het secretariaat van de ACSG, dat wordt verzorgd door Dienst Landelijk Gebied.

Commissie

Op 31 december 2013 is de ACSG als volgt samengesteld:

Voorzitter	ir. G.N. Kok
Plv. voorzitter	mr. G.J.M.M. Tax
Lid	ir. J. Kruizinga
Lid	ing. H.J. Everts
Lid	prof.dr.ir. R.A. Feddes
Secretaris	ing. Y. Rosenboom (DLG)

De ASCG heeft in 2013 drie keer vergaderd.

De leden van de ACSG zijn benoemd tot 31 december 2013. Vanaf 1 januari 2014 zal (her)benoeming van de voorzitter en commissieleden door de provincies plaatsvinden

Secretariaat

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) ondersteunt de ACSG en verzorgt daarmee het secretariaat van de commissie. Op 1 maart 2013 heeft mevr. Ing. Y Rosenboom de rol van secretaris overgenomen van de heer F. van Belle.

Er is een vast adviesteam dat aanspreekpunt is voor de commissieleden en de kwaliteit en de voortgang en voortgang van de adviezen bewaakt.

Het adviesteam is als volgt samengesteld:

- ing. Y. Rosenboom – secretaris / projectleider
- ir. H. Prak – plaatsvervangend secretaris / specialist (agro)hydrologie
- ir. S. Klerks – specialist landbouwschade
- ir. J. Lankester – specialist schade aan bebouwing en infrastructuur

Daarnaast wordt naar behoefte een beroep gedaan op expertise die beschikbaar is bij DLG of wordt deze ingehuurd.

De totale omvang van de werkzaamheden van het secretariaat van de ACSG bedraagt in 2013 circa 2400 uur.

2. EXTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2013

Maatschappelijke ontwikkelingen

De commissie heeft in 2013 voor het eerst in haar bestaan een verzoek ontvangen om onder beroep op de Wet openbaarheid bestuur (Wob) archiefstukken te overleggen. Omdat de commissie geen rechtspersoon is, leidde dit tot de vraag of een dergelijk verzoek aan haar gericht had moeten worden of dat haar opdrachtgever, de provincie in opdracht waarvan ze onderzoek verricht, de partij is die een Wob-verzoek dient af te handelen. De indiener van het Wob-verzoek heeft bezwaar aangetekend tegen de afhandeling van het Wob-verzoek door de ACSG, waarop de zaak is voorgelegd aan de Commissie voor bezwaar- en beroepschriften van de provincie waarin de zaak speelt. Die verklaarde zich niet bevoegd een besluit op het ingediende bezwaar te nemen, waarna Gedeputeerde Staten van deze provincie zich wel bevoegd achtte dit te doen. Gedeputeerde Staten hebben het bezwaar ongegrond verklaard, omdat de commissie op basis van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wob goed had gemotiveerd waarom ze slechts een deel van de in het Wob-verzoek gevraagde informatie beschikbaar heeft gesteld.

Een andere uiting van toenemende mondigheid van de burger was dat de eigenaar van een woning met vermeende schade als gevolg van infiltratie van grondwater zich in 2013 heeft beklagd bij de Nationale Ombudsman uit onvrede over de lange doorlooptijd van de totstandkoming van het advies als gevolg van de door de commissie gekozen prioriteitstelling bij haar advisering. De ACSG heeft haar werkwijze per brief aan de Nationale Ombudsman verduidelijkt en is daarbij ingegaan op de behandelingsduur van het onderzoek in kwestie. Gelet op het uitblijven van een reactie van de Nationale Ombudsman veronderstelt de commissie dat haar uitleg voor de Nationale Ombudsman acceptabel is.

Gebeurtenissen, als hierboven beschreven, hebben tot gevolg dat de commissie soms meer tijd besteedt aan haar projecten dan oorspronkelijk begroot.

Vernieuwing instrumentarium landbouwschade

Uitgangspunt van de ACSG is dat het instrumentarium voor de vaststelling van schade door grondwateronttrekking of -infiltratie up-to-date is. Hierbij dient de nieuwste, maatschappelijk aanvaardbare (wetenschappelijke) kennis in het instrumentarium te worden toegepast.

Zo heeft de commissie al lang de wens om de systematiek voor de vaststelling van droogteschade in de landbouw door grondwateronttrekking te actualiseren en af te stappen van de in de tachtiger jaren hiervoor ontwikkelde TCGB-tabellen. De kennis en de agrohydrologische modellering hebben sindsdien een grote vlucht genomen en dienen volgens de commissie in de systematiek van schadeberekening te worden toegepast. Dit vergt echter een in-

vestering van meerdere tonnen. Tegelijkertijd hebben ook de waterschappen en het rijk behoefte aan het operationaliseren van vergelijkbare kennis voor het voorbereiden van bv. peilbesluiten, waterbeheerplannen en het Deltaprogramma. De dienst Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL) van Rijkswaterstaat, het ministerie van EZ, STOWA, de provincies Utrecht en Zuid-Holland, Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON, een regionaal samenwerkingsverband van rijk, provincies, waterschappen en Vitens) en LTO-Nederland en Vitens hebben daarom besloten samen op te trekken bij het operationeel krijgen van de kennis en zijn een samenwerkingsverband begonnen, dat wordt gecoördineerd door STOWA. Ook de gezamenlijke provincies, in hun rol als opdrachtgever van de ACSG, zien het belang in van de actualisatie van het instrumentarium voor de schadeberekening. Zij hebben eind 2013 alsnog positief gereageerd op het verzoek van de ACSG voor voortzetting van de financiering hiervan. Genoemd samenwerkingsverband heeft een consortium dat bestaat uit KWR, Alterra en Bakelse Stroom verzocht een nieuw, universeel toepasbaar instrumentarium voor de berekening van de opbrengst van de landbouw in afhankelijkheid van droogte, wateroverlast en verzilting te ontwikkelen.

In 2012 was al het idee ontstaan als uitgangspunt hiervoor het door Wageningen UR ontwikkelde agrohydrologische model SWAP te gebruiken. In 2013 is dit model vernieuwd, waarbij recent ontwikkelde kennis over gewasverdamping bij wateroverlast is ingebouwd. Ook in 2013 is het voor de gewassen gras en aardappel vernieuwde SWAP met succes gevalideerd met veldwaarnemingen van een aantal proefvelden. Hierna is een start gemaakt met het uitbreiden van SWAP met parameters voor de andere relevante land- en tuinbouwgewassen en met de koppeling van het gewasgroeimodel WOFOST aan SWAP. Doel is om te komen tot een database die o.a. de huidige TCGB-tabellen vervangt en die in afhankelijkheid van nog vast te stellen generieke bedrijfseconomische parameters inzicht biedt in geldelijke schade als gevolg van o.a. grondwateronttrekkingen. Voordeel van de nieuwe systematiek is ook dat deze, in tegenstelling tot de huidige, rekening houdt met de gevolgen van klimaatverandering voor de relatie tussen hydrologie en landbouwopbrengst. Het samenwerkingsverband verwacht deze nieuwe systematiek in 2016 operationeel te hebben.

De commissie heeft geen indicatie van de gevolgen van de overstap op een nieuwe berekeningsystematiek voor de hoogte van de schadebedragen. Ze sluit echter niet uit dat de gevolgen incidenteel echter relevant kunnen zijn. Ook omdat de huidige methodiek prima werkt en er nog geen operationeel alternatief is, zal de ACSG deze blijven gebruiken totdat de met de combinatie SWAP/WOFOST te genereren database gereed is.

Tendens aanvragen

In eerdere jaren is het aantal verzoeken om onderzoek dat de commissie ontving beperkt en hielden landbouw- en gebouwschade elkaar min of meer in evenwicht. In 2013, zeker in de tweede helft, is er een toename van het aan-

tal verzoeken om onderzoek die gebouwschade betreffen, zowel door drinkwaterwinningen als bronbemalingen. Deze trend lijkt zich begin 2014 voort te zetten. Het aantal verzoeken om onderzoek naar landbouwschade is stabiel gebleken.

De commissie heeft geen eenduidige verklaring voor de ogeneschijnlijk toename van het aantal verzoeken om onderzoek naar gebouwschade. Ze sluit niet uit dat dit samenhangt met de invoering van de Waterwet, waarbij voor veel grondwateronttrekkingen het waterschap de taak van bevoegd gezag heeft overgenomen van de provincie. Ook zou het kunnen dat de bekendheid van de ACSG is toegenomen, mogelijk in samenhang met het actueel houden van de website, waaraan de commissie sinds 2012 meer aandacht besteedt.

Bij de gevallen van gebouwschade betreft het meer dan eens beperkte schade, waarbij het schadebedrag minder is dan de kosten van een regulier onderzoek door de ACSG. In de paragraaf Bagatelschade in hoofdstuk 3 wordt hier nader op ingegaan.

3. INTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2013

Bestuurlijk overleg met gedeputeerde Meijers

Op 14 augustus 2013 is er een bestuurlijk overleg geweest met gedeputeerde Meijers van Gelderland in haar hoedanigheid als portefeuillehouder Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het IPO. Belangrijk bespreekpunt was de financiering door de gezamenlijke provincies van de door de ACSG noodzakelijk geachte vernieuwing van het instrumentarium voor de vaststelling van schade. De provincies onderschrijven de noodzaak, maar konden ambtelijk nog geen overeenstemming bereiken over de verdeling van de kosten over de individuele provincies. Gedeputeerde Meijers heeft de noodzaak van de vernieuwing in het gesprek onderschreven en aangegeven dit bestuurlijk interprovinciaal te willen agenderen nadat de ACSG de te behalen resultaten en de daartoe te nemen stappen verder heeft uitgewerkt.

Voorts is stilgestaan bij de afhandeling van een bij de ACSG lopende Wob-procedure en de (her)benoeming van commissieleden per 1 januari 2014.

Draagvlak en communicatie

De ACSG heeft in 2013 geïnvesteerd in communicatie over aanpak en voortgang van de afhandeling van de schade-adviezen met de betrokken partijen. Eén van de producten die hierbij gebruikt is, is een projectenoverzicht met de stand van zaken van elk project, de planning en mogelijke risico's en bespreekpunten.

Ook is in 2013 begonnen met een gefaseerde start bij veel onderzoeken. Hierbij wordt er bij ontvangst van een nieuw schadegeval zo spoedig mogelijk een plan van aanpak gemaakt voor de oriëntatiefase van het onderzoek. Tijdens deze oriëntatie wordt duidelijk of en zo ja welk verder onderzoek nodig is om tot een advies te komen. Als de commissie dit onderzoek noodzakelijk acht, wordt de oriëntatiefase afgesloten met het aanbieden van een Plan van Aanpak met bijbehorende kostenraming aan de provincie

Op verzoek van provincie Overijssel is er in 2013 drie keer overleg geweest tussen de ACSG, provincie Overijssel, LTO-Noord en Vitens. Dit heeft ertoe bijgedragen dat er een betere afstemming is over de opdracht en werkwijze van de ACSG en de voortgang van de projecten in Overijssel.

Afbakening werkteurterrein commissie

In hoofdstuk 1 van dit jaarverslag is al vermeld dat iedereen die meent schade te ondervinden als gevolg van een grondwateronttrekking op basis van artikel 7.19, 1^e lid van de Waterwet aan Gedeputeerde Staten van de provincie waarin deze zich voordoet, kan verzoeken hiernaar een onderzoek in te stellen.

Dit lijkt een eenvoudige taakstelling voor de commissie in te houden, maar deze blijkt in de ogen van schadelijders soms te beperkt. Deze hebben meer dan eens te maken met meerdere mogelijke oorzaken voor de vermeende schade. Naast een grondwateronttrekking kan dat bv. een verandering zijn van het peil van het oppervlaktewater of een verstoring van de grondwaterstroming door de aanleg van een tunnel. De taakstel-

ook een andere ingreep een bijdrage kan hebben geleverd aan het ontstaan van de vermeende schade, de ACSG zich in haar advisering beperkt tot het deel van de schade als gevolg van alleen de grondwateronttrekking. De schadelijder zal het advies dan onvolledig vinden. Dit is ook voor de commissie onbevredigend en in voorkomende gevallen zal zij contact opnemen met de provincie waarin het betreffende schadegeval ligt om te bezien of ze buiten haar formele mandaat om haar onderzoek kan verbreden naar een analyse van het gezamenlijke effect van het totaal aan hydrologische ingrepen die de schade kunnen hebben teweeggebracht.

Verder zal de commissie geen advies uitbrengen als uit haar oriënterend onderzoek blijkt dat alleen grondmechanische processen hebben geleid tot het ontstaan van schade. Bij grondmechanische processen treedt vervorming van de bodem op zonder dat hydrologische aspecten hierbij een rol spelen. Dit kan het geval zijn bij schade als mogelijk gevolg van het in- of uittrillen van damwanden of bij vervorming door afgraving binnen een met damwanden omgeven bouwkuip met bebouwing in de directe omgeving. Indien een dergelijk grondmechanisch effect voorkomt in combinatie met effecten die via hydrologische veranderingen tot stand komen (zoals bv. extra zetting door een verlaging van de stijghoogte) dan zal de commissie hier in haar advies wel op attenderen, echter zonder de hierdoor veroorzaakte schade vast te stellen.

Verzuring

In het Overijsselse project Mander heeft de ACSG op verzoek van de landbouw onderzocht of er sprake is van extra verzuring in de omgeving van de nieuwe grondwaterwinning. Het is de eerste keer dat de commissie dit aspect in een onderzoek betreft. In het betreffende gebied komen kattenzanden voor, waarvan bekend is dat verdere ontwatering ervan extra verzuring met zich meebrengt. De resultaten van het onderzoek kunnen uitwijzen dat verzuring een aspect is dat in incidentele gevallen dient te worden meegenomen bij het vaststellen van de landbouwschade als gevolg van grondwaterwinning.

Website

In 2012 is de commissie begonnen met het frequent actualiseren van haar website (www.grondwaterschade.nl). In 2013 is dit voortgezet, zodat de website een actueel overzicht geeft van de stand van zaken bij al haar onderzoeken. De website is bedoeld als informatiebron voor iedereen die zich wil oriënteren op de activiteiten van de commissie en de mogelijkheden om de commissie een schade-advies te laten uitbrengen. Gezien het aantal eerste contacten van huiseigenaren of boeren met vermeende schade door grondwateronttrekking dat via een bezoek aan de website tot stand komt, lijkt de website aan haar doelstellingen te beantwoorden en is het een mogelijke verklaring voor het toenemend aantal verzoeken om onderzoek waarvan sinds de tweede helft van 2013 sprake is.

Bagatelschade

Het begrip bagatelschade komt uit de verzekeringswereld. Er wordt schade van zeer geringe omvang, ook wel kruimelschade genoemd mee aangeduid. De kosten van de afhandeling van bagatelschaden zijn in vergelijking met het schadebedrag hoog. Bij de advisering door de ACSG doet zich iets vergelijkbaars voor: indien vooraf al vaststaat dat een schadeclaim een beperkt bedrag van in de orde van grootte van maximaal enkele duizenden euro's betreft, rijst de vraag in hoeverre het verantwoord is dat de ACSG hiernaar een volledig onderzoek instelt. De – door de pro-

vincie te dragen - kosten daarvan bedragen al gauw rond € 10.000. De ACSG oriënteert zich op de mogelijkheden om in dergelijke gevallen op basis van de resultaten van een beperkt causaliteitsonderzoek tot een voor alle partijen bevredigend advies over de afhandeling van de schade te komen.

**Besluit toekomst
DLG**

In oktober 2013 hebben de provincies besloten voor hun uitvoerende taken op het terrein van o.a. gebiedsontwikkeling en natuurontwikkeling geen beroep te willen doen op DLG als landelijke dienst. Dat betekent dat DLG per 1 januari 2015 wordt opgesplitst en als landelijke dienst ophoudt te bestaan. Dit heeft gevolgen voor het secretariaat van de ACSG omdat DLG het secretariaat van de ACSG verzorgt. Eind 2013 was nog niet bekend waar het secretariaat van de ACSG zal worden ondergebracht.

4. OVERZICHT AFGEHANDELDE EN IN BEHANDELING ZIJNDE VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Bijlage 1 geeft een overzicht van de verzoeken om onderzoek die de ACSG in 2013 in behandeling heeft. Deze lijst bevat ook de projecten die zijn afgehandeld in 2013. De locaties van de betreffende projecten zijn in bijlage 2 op kaart weergegeven.

Overzicht afgehandelde en binnengekomen projecten in 2013

Type schade	In behandeling op 31 december 2012	Binnengekomen in 2013	Afgehandeld in 2013	In behandeling op 31 december 2013
Landbouw	10*	6	5	11
Gebouwen/terrein	4	7	3	8
Bos/natuur	3	0	1	2
Wateroverlast	1	0	1	0
Totaal	18	13	10	21

* In het jaarverslag 2012 was per 31 december 2012 sprake van 8 landbouwprojecten. Dit komt omdat de herberekening Boxmeer (project 10.027) hierin niet was meegenomen. Voorts is besloten het project Budel (10.026) in twee projecten te splitsen.

In 2012 heeft de commissie 7 verzoeken om onderzoek ontvangen; in 2011 2 en in 2010 5. Het aantal in 2013 ontvangen verzoeken is dus veel hoger dan in voorgaande jaren.

Van de in 2013 6 ontvangen nieuwe verzoeken die droogteschade in de landbouw betreffen, gaat het in 3 gevallen om een verzoek aanvullende berekeningen uit te voeren naar aanleiding van een eerder uitgebracht advies.

De in 2013 afgehandelde verzoeken worden in hoofdstuk 5 toegelicht. In hoofdstuk 5 komen ook de nagekomen verzoeken aan de orde bij adviezen die in 2013 of eerder al zijn afgehandeld. Daarna komen in hoofdstuk 6 de 21 verzoeken die op 31 december 2013 nog in behandeling waren, aan de orde.

5. AFGEHANDELDE EN NAGEKOMEN VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Dit hoofdstuk behandelt de projecten die in 2013 zijn afgehandeld. Tevens komen nagekomen verzoeken om onderzoek van in 2013 of al eerder afgehandelde projecten in dit hoofdstuk aan de orde, die eind 2013 nog niet zijn afgehandeld.

OVERIJSSSEL

Weerselo (Lemselo) (04.020 - 1)

Na de afronding van het advies Weerselo van de ACSG in 2012 heeft de commissie op verzoek van Vitens in 2013 een herberekening van de schadevergoeding uitgevoerd. Er bleken onjuistheden te zitten in de gegevens over het grondgebruik die de commissie eerder had ontvangen. Vitens heeft voor de herberekening nieuwe gegevens over het grondgebruik geleverd.

GELDERLAND

Epe (05-027)

Op 3 september 2011 heeft de commissie een verzoek om onderzoek ontvangen. Dit betreft schade aan woning, opstallen en landerijen als gevolg van wateroverlast. De commissie heeft in het voorjaar van 2013 haar onderzoek afgerond en haar ontwerpadvies op 29 maart 2013 verzonden aan partijen. De ACSG heeft vastgesteld dat de infiltratie van grondwater door Vitens op een afstand van circa 8 km van het perceel niet van invloed is op de daar voorkomende grondwaterstanden. Naar aanleiding van het ontwerpadvies is één zienswijze ontvangen, op 17 juni heeft de hoorzitting plaatsgevonden. De zitting en nadien nog ontvangen informatie vormden voor de ACSG geen reden om haar ontwerpadvies aan te passen. Op 12 augustus 2013 heeft de commissie haar advies daarom conform het ontwerpadvies verzonden aan partijen.

NOORD-HOLLAND

Santpoort Noord (07-008 - 1)

PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland heeft de duinwaterwinning in Zuid-Kennemerland een aantal jaren geleden stopgezet. Als gevolg hiervan zijn de grondwaterstanden in en mogelijk ook om het waterwingebied gestegen. Enkele bewoners in Santpoort-Noord vermoeden dat deze stijging rot tot gevolg heeft van de wortelstelsels van monumentale bomen (tot 250 jaar oud) in hun tuinen. Enkele hiervan zijn omgevallen. Ze hebben de provincie Noord-Holland gevraagd de ACSG hiernaar een onderzoek in te laten stellen.

Medewerkers van het adviesteam hebben in april 2013 een bezoek gebracht aan de bewoners en de situatie ter plekke bekeken. De commissie is tot de conclusie gekomen dat er geen relatie is tussen het beëindigen van de waterwinning en het omvallen van monumentale bomen. De ACSG heeft haar onderzoek afgerond en in juli 2013 het ontwerpadvies aan partijen uitgebracht. Geen van de partijen heeft naar aanleiding van het ontwerpadvies haar zienswijzen kenbaar gemaakt. In september 2013 heeft de commissie het advies in overeenstemming met het ontwerpadvies vastgesteld.

ZUID-HOLLAND

Bergambacht-Oasen

(08.016a)

De CDG, de voorganger van de ACSG, heeft in januari 2010 een advies uitgebracht over gewasschade die de drinkwaterwinning Bergambacht veroorzaakt. Het betrof hier een toename van vernattingsschade omdat als gevolg van de winning het maaiveld op een aantal plaatsen meer daalt dan de grondwaterstand. Het verzoek om dit advies had te maken met de intentie van drinkwaterbedrijf Oasen om dicht bij de putten gelegen landbouwgronden aan te kopen. Om hier hun medewerking aan te verlenen, stelden de betreffende boeren eerst de totstandkoming van een goede schaderegeling voor deze en andere nabij gelegen gronden als voorwaarde.

In juni 2012 heeft Oasen van één landbouwer diverse percelen en delen van percelen bij het puttenveld van de winning aangekocht. Voor deze gronden vervalt dan uiteraard de uitbetaling van de schade. Oasen heeft de ACSG in november 2012 verzocht uit te rekenen hoe groot het schadebedrag is dat werd uitgekeerd ten behoeve van de in juni 2012 verworven gronden.

Op verzoek van Oasen heeft de ACSG begin 2013 het bedrag uitgerekend waarmee als gevolg van deze grondaankoop de te vergoeden landbouwschade kan worden verminderd.

Rotterdam-IJsselmonde

(08.018 - 2)

Eind 2012 heeft de commissie drie verzoeken om onderzoek ontvangen naar schade aan woonhuizen door een bronbemaling die is ingericht ten behoeve van de aanleg van het gebouwencomplex "Centrum Hart" in IJsselmonde.

Een medewerker van het adviesteam heeft de woningen in juli 2013 bezocht. De commissie concludeert dat er sprake is van schade die het gevolg is van een grondmechanisch proces waarbij hydrologische effecten geen rol hebben gespeeld. Dat houdt in dat het buiten het mandaat van de commissie valt om over deze schade een advies uit te brengen. Op 5 december 2013 heeft de ACSG dit bericht aan de provincie Zuid-Holland, waarmee dit project is afgesloten zonder een advies uit te brengen.

NOORD-BRABANT

Budel

(10.026 - 5 en 6)

In de periode september 2011 t/m eind 2012 heeft de ACSG 5 verzoeken om onderzoek ontvangen naar schade als gevolg van de grondwaterwinningen te Budel en omgeving. Het betreffen nagekomen verzoeken naar landbouwschade. In mei bracht de commissie haar ontwerpadvies uit, alle 5 landbouwers ondervinden opbrengstschade. Geen van de partijen heeft zienswijzen ingediend, zodat het verzoek van deze 5 landbouwers in juli afgerond kon worden.

In mei, juni en september werden nog 3 soortgelijke verzoeken ingediend. Het ontwerpadvies voor deze groep is in november 2013 aan partijen verstuurd. Ook deze 3 landbouwers ondervinden schade als gevolg van één of meerdere grondwateronttrekkingen in (de omgeving van) Budel. Bij dit advies zijn geen zienswijzen ingediend. Het advies is in januari 2014 afgerond.

**Boxmeer-
herberekening**
(10.027 - 1)

Op verzoek van Brabant Water is begin 2013 de schade over 2012 berekend. De werkgroep van de verenigde landbouwers heeft daarvoor wederom het grondgebruik bij de landbouwers verzameld. Dit is het laatste jaar waarvoor droogteschade is berekend, want de waterwinning Boxmeer is begin 2013 gesloten.

Vierlingsbeek
(10.028 - 1)

Eind 2012 bracht de ACSG haar ontwerpadvies uit. De commissie heeft voor 29 landbouwers de schade per bedrijf berekend voor de periode van 2003 t/m 2011. Alle 29 landbouwers ondervinden schade van de winning Vierlingsbeek. Op verzoek van de werkgroep Vierlingsbeek heeft de ACSG in januari een informatiebijeenkomst georganiseerd, waar het schadeonderzoek is toegelicht. De ACSG heeft van de ZLTO afdeling Boxmeer namens alle landbouwers zienswijzen ontvangen tegen het ontwerpadvies en van enkele individuele landbouwers. De ZLTO Boxmeer en een aantal individuele landbouwers hebben verzocht hun zienswijzen te mogen toelichten in een zitting. Deze gelegenheid is geboden op donderdag 25 april 2013 te Overloon. Op de zitting is onder andere afgesproken dat landbouwers tot 1 augustus aanvullende gegevens konden aanleveren ter onderbouwing van hun zienswijzen. In december 2013 heeft de commissie haar advies uitgebracht. Dit is ten opzichte van het ontwerpadvies gewijzigd naar aanleiding van de zienswijzen over het bouwplan voor akkerbouwbedrijven, de kadastrale correctie en enkele wijzigingen op het grondgebruik.

Vierlingsbeek
(10.028 - 2)

In 2013 heeft de ACSG van 23 landbouwers een verzoek om advies ontvangen. Dit advies wordt in 2014 opgesteld.

Made
(10.038 - 1)

Belanghebbende zou schade door scheurvorming in zijn woning hebben ondervonden door grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van parkeerkelders en funderingen van het nieuwbouwproject de Beukenhof te Made in de periode van oktober 2008 t/m februari 2009. De commissie heeft vastgesteld dat de schade aan de woning zeer waarschijnlijk het gevolg is van de grondwateronttrekking. Dit is toegelicht in het ontwerpadvies dat op 5 augustus 2013 aan alle partijen is verzonden. Op dit ontwerpadvies zijn geen zienswijzen binnengekomen. Op 10 oktober 2013 heeft de commissie haar advies conform het ontwerpadvies verzonden aan partijen.

Duizel
(10.040)

Op 7 maart 2013 heeft de ACSG van de provincie Noord-Brabant een verzoek ontvangen advies uit te brengen in verband met schade aan een woonhuis in Duizel als gevolg van een tijdelijke bronbemaling in de omgeving. Op 23 april heeft een medewerker van het adviesteam een oriënterend bezoek gebracht aan de woning. Tijdens dit bezoek heeft de bewoner aangegeven te willen afzien van het schadeonderzoek door de ACSG. De ACSG heeft de woningeigenaar op 16 mei 2013 bericht het verzoek als ingetrokken te beschouwen.

6. VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN BEHANDELING

De projecten die aan het eind 2013 nog in behandeling zijn, worden in dit hoofdstuk belicht. Indien het de behandeling betreft van een nagekomen verzoek voor een project waarvoor de ACSG in 2013 of eerder al advies heeft uitgebracht, is dit vermeld in hoofdstuk 5.

FRIESLAND

Terwisscha (02.003 - 1 t/m 5)

De ACSG doet onderzoek naar de schade die landbouwers menen te ondervinden als gevolg van de grondwateronttrekking Terwisscha. In oktober 2012 heeft de ACSG aan 14 landbouwers gevraagd om hun, grondgebruik op te geven. Naderhand is gebleken dat het merendeel van de landbouwers eerst juridisch en technisch advies wil inwinnen. Voor hen heeft de commissie haar werkzaamheden opgeschort. Voor de 4 overblijvende landbouwers heeft in 2013 de kartering van de bodem en van de grondwaterstanden plaatsgevonden.

Noord-Bergum (02.004 - 1 en 2)

Begin 2012 is Alterra gestart met een bodemkundig-hydrologisch onderzoek in het schadegebied. Dit vindt plaats middels een raaienkartering met bijplaatsing van peilbuizen. De metingen in de peilbuizen zijn ter ondersteuning van de gebiedskartering en ter verificatie van het verlagingsspatroon. Met opdrachtgever en werkgroep is besloten om het meten van de peilbuizen een jaar te verlengen in verband met de natte zomer van 2012. Zowel de raaienkartering, de gebiedskartering als de gerichte opname van de grondwaterstand zijn in november 2013 afgerond en opgeleverd aan de ACSG. Begin 2014 is een vergadering van de werkgroep gepland om de resultaten van het onderzoek te bespreken.

OVERIJSEL

Mander (04.022 - 1)

In augustus 2012 heeft Alterra haar gebiedskartering en gerichte grondwaterstandopname in het nieuwe schadegebied Mander opgeleverd. De landbouw heeft verzocht om de huidige schaderegeling te herzien in verband met een verandering van onttrekkingshoeveelheid van de waterwinning Mander en een toename van de Duitse onttrekking vlakbij de onttrekking Mander. Met een modelonderzoek zijn beide veranderingen in beeld gebracht en is het nieuwe verlagingenpatroon berekend. Op basis van het veldonderzoek is geconcludeerd dat de verlaging in sommige delen van het schadegebied groter is dan met het model berekend. Ook zou het schadegebied in het noordwesten groter zijn. Dit heeft ertoe geleid, dat na overleg met opdrachtgever en werkgroep in 2013 circa 200 hectare aanvullend is gekarteerd. Tevens wordt nader onderzoek gedaan naar de verlaging, en wordt deze waar nodig gecorrigeerd. De werkgroepleden hebben aangegeven dat gronden mogelijk verzuurd zijn door de winning. Ook naar een mogelijk verband tussen de verzuuring en de winning worden onderzoek gedaan. Begin 2014 zullen de onderzoeksresultaten worden besproken met de werkgroep.

Holten
(04.023 - 1)

De winning bij Holten ligt op een stuwwal met in de nabije omgeving nog andere waterwinningen van Vitens. Om een beeld te krijgen van de verlaging van de grondwaterstand is voor alle winningen gezamenlijk een modelberekening uitgevoerd. In 2012 heeft de ACSG een start gemaakt om de berekende verlagingen te toetsen en het schadegebied als gevolg van de winning Holten af te bakenen. Eerst is een peilbuisanalyse van alle beschikbare buizen in het onderzoeksgebied uitgevoerd. Dit levert echter weinig op, omdat de winning Holten al vanaf begin jaren 70 de huidige onttrekkingsgrootte heeft en er nagenoeg geen peilbuisgegevens zijn van voor de jaren 70. Ook een vergelijking van de huidige GT-kaart met de Coln-kaart (jaren 50) levert onvoldoende resultaat voor een betrouwbare toetsing. In het najaar van 2013 heeft de ACSG daarom opdracht gegeven voor een raaien-kartering, die loopt tot eind 2014. Verder wordt het model voor de verlagingberekeningen in 2014 verbeterd. Begin 2014 zal de stand van zaken van het schadeonderzoek worden besproken met de werkgroep.

Losser
(04.025 - 1)

Op 15 augustus 2010 heeft de ACSG een verzoek om onderzoek ontvangen van de eigenaar van het landgoed "Haagse Bos" te Enschede betreffende mogelijke droogteschade die zou zijn veroorzaakt door de grondwateronttrekking op pompstation Losser. De commissie heeft een start gemaakt met het onderzoek. In 2011 heeft de Bosgroep Noord-Oost Nederland het projectplan "Herstel van Haagse Bos" opgesteld. De hierin voorgestelde maatregelen zijn in 2012 uitgevoerd. Begin 2013 was voorzien dat op initiatief van derden monitoring zou plaatsvinden, dat zou meer inzicht geven in de resultaten van de uitgevoerde herstelmaatregelen. Medio 2013 bleek dat deze monitoring niet heeft plaatsgevonden. De commissie heeft haar onderzoek daarom afgerond en zal haar bevindingen in 2014 in een ontwerpadvies aan partijen toezenden.

Wierden
(04.027 - 1)

Op 6 april 2012 ontving de ACSG een verzoek om onderzoek van de Werkgroep droogteschade Wierden. Het verzoek is gedaan in verband met de voorbereidingen van Vitens om een deel van de waterwinning te Wierden te verplaatsen naar de nieuwe locatie Rectum-Ypelo. De feitelijke verplaatsing zal in de loop van 2013 zijn beslag krijgen. Als gevolg van de verplaatsing zal het thans aanwezige effect op de grondwaterstand verandering ondergaan, met als gevolg dat de bestaande schaderegeling zal moeten worden herzien.

Naar aanleiding van het verzoek heeft de ACSG enkele besprekingen met de Werkgroep gevoerd over met name de aanpak van het onderzoek. Afgesproken is om, voorafgaand aan de feitelijke verplaatsing van de winning, een monitoringsprogramma op te zetten. Het monitoringsprogramma zou erop gericht moeten zijn om de huidige (beïnvloede) hydrologische situatie vast te leggen, alsmede de verandering hierin door de gedeeltelijke verplaatsing van de waterwinning. Voor de uitvoering van het monitoringsprogramma heeft de ACSG in augustus 2012 opdracht verleend aan TAUW. De resultaten van dit onderzoek komen begin 2014 beschikbaar. Op basis daarvan zal de ACSG haar plan van aanpak verder uitwerken.

De Kolonie
(04.028 - 1)

In 2013 zijn onder de weg N48 tussen Hoogeveen en Ommen 4 gelijkvoerse kruisingen vervangen door landbouwtunnels. Om deze tunnels in den droge aan te kunnen leggen, is de grondwaterstand verlaagd. Bij de tunnel De Kolonie zeggen twee landbouwers als gevolg hiervan droogteschade te ondervinden. De ACSG oriënteert zich nu op beide schademeldingen.

GELDERLAND

Vorden
(05.026 - 1)

Reeds in 2002 en 2004 heeft de CDG al eens onderzoek gedaan naar bosschade als gevolg van de grondwateronttrekking Vorden op twee landgoederen in de nabije omgeving van de percelen waarvoor nu schade wordt geclaimd. Gezien de geringe oppervlakte van de percelen die het nu betreft, zal de ACSG het ontwerpadvies baseren op de uitgangspunten en beschikbare gegevens van die onderzoeken. De commissie heeft op 22 april 2013 haar ontwerpadvies verzonden aan partijen. De commissie heeft op 7 juni 2013 een schrijven van de boseigenaar naar aanleiding van het ontwerpadvies ontvangen. De boseigenaar verzoekt hierin om aanvullende informatie. De ACSG heeft deze informatie verzonden en hierbij de termijn voor het indienen van zienswijzen verlengd tot 1 oktober 2013. De belanghebbende heeft een zienswijze ingediend. Dit heeft geleid tot een veldonderzoek. Begin 2014 wordt het advies afgerond.

Loo
(05.028 - 1)

De Gasunie heeft in 2010 een gastransportleiding aangelegd die bij Loo (gemeente Duiven) het Pannerdensch Kanaal kruist. Bij het realiseren van de kruising met het Pannerdensch Kanaal is een bronbemaling in bedrijf geweest, die schade zou hebben teweeggebracht aan een woonboerderij. Omdat de eigenaar hiervan niet met de Gasunie tot overeenstemming kan komen over de oorzaak van de schade en het vergoeden van de schade, heeft deze in 2012 via de provincie Gelderland de ACSG gevraagd over deze zaak advies uit te brengen. Op 22 oktober 2012 is de locatie bezocht en de schade geïnspecteerd. De ACSG is in het najaar van 2012 met het onderzoek begonnen. Het ontwerpadvies van de ACSG kan worden opgesteld als van de belanghebbenden sonderingsgegevens worden ontvangen, deze worden begin 2014 verwacht.

Randwijk
(05.029 - 1)

De provincie Gelderland heeft in december de ACSG verzocht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een boerderij met opstallen bij Randwijk als gevolg van het in gebruik nemen van een nieuw puttenveld van de drinkwaterwinning Fickersdries bij Driel. De ACSG zal haar onderzoek in 2014 starten.

UTRECHT

IJsselstein
(06.005 - 1)

De ACSG heeft op 7 oktober 2013 een verzoek ontvangen van de provincie Utrecht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een woonhuis in IJsselstein. De huiseigenaar heeft bij schrijven van zijn advocaat aan de provincie laten weten dat hij van mening is dat dit het gevolg is van een tijdelijke bronbemaling ten behoeve van de bouw van de parkeergarage Eiteren in 2011. De ACSG is zich naar aanleiding van dit verzoek aan het oriënteren op deze schademelding.

NOORD-HOLLAND

Loosdrecht (07.009 - 1)

Op 16 september 2013 ontving de ACSG een verzoek van de provincie Noord-Holland om onderzoek te doen naar schade aan de maïspcelen bij één landbouwer die zou worden veroorzaakt door de grondwaterwinning te Loosdrecht door Vitens. De ACSG is zich aan het oriënteren op deze schademelding. Inmiddels is de landbouwer bezocht en hebben grondboringen plaatsgevonden.

ZUID-HOLLAND

Berkel en Rodenrijs (08.021 - 1)

Het verzoek heeft betrekking op een vermeende schade aan de woning in Berkel en Rodenrijs als gevolg van bouwputbemalingen voor drie onderdoorgangen van de Hofpleinlijn. Op 15 april 2011 is een oriënterend bezoek gebracht aan belanghebbende. Er is diverse keren overleg geweest tussen de gemeente Lansingerland, waartoe Berkel en Rodenrijs behoort, en belanghebbende. De commissie had haar onderzoek in afwachting van de uitkomsten van dat overleg tussen de partijen, aanvankelijk opgeschort. Medio 2012 is gebleken dat de partijen er onderling niet uit zijn gekomen. Daarna heeft de commissie haar onderzoek gestart. Het onderzoek wordt begin 2014 afgerond waarna het ontwerpadvies zal worden opgestuurd aan de belanghebbenden.

Ameide (08.022 - 1)

In 2012 heeft de eigenaar van een boomgaard aan de provincie gemeld al geruime tijd last te hebben van wateroverlast in zijn boomgaard in Ameide. Hij wijt deze wateroverlast aan de grondwateronttrekking van Oasen die een extra maaiveld daling teweeg zou brengen die groter is dan de grondwaterstandsverlaging. De ACSG heeft haar eerste oriëntatie uitgevoerd en de locatie in juli 2013 bezocht. De ACSG zal haar ontwerpadvies in 2014 opstellen.

NOORD-BRABANT

Budel (10.026 - 4)

Een eigenaar van een woning en bedrijfspand in Budel heeft verzocht om onderzoek naar vermeende schade als gevolg van de grondwateronttrekking Budel van Brabant Water en door een aantal industriële grondwateronttrekkingen. Een medewerker van het adviesteam heeft in juli 2013 het betreffende pand bezocht. Op basis van de bevindingen wordt het ontwerpadvies in 2014 opgesteld.

Eindhoven (10.039 - 1)

Op 19 februari 2013 heeft de provincie Noord-Brabant een verzoek verzonden aan de ACSG om onderzoek te verrichten naar schade aan een woning. Het betreft een woonhuis in Eindhoven waar vermeende schade is ontstaan als gevolg van een bronbemaling voor de aanleg van een appartementencomplex Pleinmolen in de Eindhovense wijk Berkelbosch. De commissie is zich aan het oriënteren op het onderzoek en heeft de locatie in april 2013 bezocht.

Loosbroek (10.041 - 1)

Op 1 mei 2013 ontving de ACSG een verzoek van de provincie Noord-Brabant om onderzoek te doen naar vermeende schade bij één land-

bouwer in Loosbroek als gevolg van de grondwateronttrekking door Brabant Water. ACSG heeft dit verzoek op 28 mei 2013 besproken met de provincie en toen afgesproken dat er eerst een oriënterend onderzoek zal plaatsvinden. Dit onderzoek heeft inmiddels plaatsgevonden en geleid tot het verzoek van de provincie om het verzoek als regulier schadeonderzoek te benaderen.

Bladel
(10.042 - 1)

Op 31 oktober 2013 ontving de ACSG een verzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant om een onderzoek in te stellen naar een bedrijfspand aan de markt in Bladel. Het vermoeden is dat schade is veroorzaakt door een bronbemaling die in 2009 in bedrijf is geweest tijdens de bouw van het appartementencomplex Markstaete. De ACSG heeft haar onderzoek naar aanleiding van dit verzoek inmiddels gestart.

Berghem
(10.043 - 1)

Op 23 december 2013 ontving de ACSG van de omgevingsdienst Zuidoost Brabant een verzoek tot onderzoek naar vermeende schade aan een woonhuis in Berghem als gevolg van bronbemalingen ten behoeve van de aanleg van een fietstunnel onder een weg en van een verkeerstunnel onder de spoorlijn Oss-Nijmegen. De ACSG zal haar onderzoek naar aanleiding van dit verzoek in 2014 starten.

Projectnaam	project-nummer	nummer verzoek*)	aantal belanghebbenden	soort schade **)	datum ontvangst	datum ontwerp-advies	datum hoorzitting	datum advies
Vierlingsbeek	10.028	01	29	L	23-04-2003	06-12-2012	25-04-2013	16-12-2013
	10.028	02	23	L	04-07-2013			
Made	10.038	01	1	G	15-10-2009	06-08-2013		10-10-2013
Eindhoven	10.039	01	1	G	21-02-2013			
Duizel	10.040	01	1	G	07-03-2013			Ingetrokken
Loosbroek	10.041	01	1	L	01-05-2013			
Bladel	10.042	01	1	G	31-10-2013			
Berghem	10.043	01	1	G	23-12-2013			

*) Voor een project kunnen meerdere verzoeken om onderzoek ingediend worden door verschillende belanghebbenden. Binnen een project krijgen verzoeken op volgorde van binnenkomst een nummer.

**) L = Landbouwschade; G = Gebouwschade; B = Bosschade; T = Schade aan terrein; W = Schade aan bebouwing en erf door wateroverlast

***) Betreft geen advies, maar oplevering aanvullende berekeningsresultaten

+) Schade heeft geen hydrologische oorzaak; onderzoek afgebroken

++) Project ontbrak abusievelijk in jaarverslag 2012

BIJLAGE 2 OVERZICHTSKAART VAN DE PROJECTEN IN 2013

AdviesCommissie Schade Grondwater

Secretariaat: Sint Jacobsstraat 200

Postbus 20021

3502 LA Utrecht

tel: 030-275 66 00

fax: 030-275 69 99

E-mail: dlg-acsg@dlg.nl

Website: www.grondwaterschade.nl